

**ПОСИЛЕННЯ
КОНСОЛІДАЦІЇ
СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ
НА ШЛЯХУ ВСТУПУ
УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ
МОЛДОВА ДО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

17-18 жовтня 2024 року

УДК 316+339.94
ББК 60.5+66.4

Соціологічна асоціація України
Південноукраїнське відділення САУ
Державний вищий навчальний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.
Д. Ушинського»
Кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет психології, політології та соціології
Universitatea de Stat din Moldova
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice
Centrul Sociologie și Psihologie Socială al ICJPS
Asociația Sociologilor și Demografilor din Republica Moldova

**«ПОСИЛЕННЯ КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ШЛЯХУ ВСТУПУ УКРАЇНИ
ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ»**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

17-18 жовтня 2024 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

*ПОСИЛЕННЯ КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА РОЛІ
ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ШЛЯХУ ВСТУПУ УКРАЇНИ
ТА РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ:*
МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Рецензенти:

Інна ГОЛУБОВИЧ, докторка філософських наук, професорка, завідувачка кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Лілія ЯКОВЛЕВА, доктор політичних наук, професор, професор кафедри соціології Національного університету «Одеська Юридична Академія».

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Протокол № 5 від 28.11.2024 р

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Олена ЛІСЕЄНКО**, д. соц. н., професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Члени редколегії:

МОКАНУ Віктор, д. соц. н., директор Центру соціології та соціальної психології Інституту правових, політичних та соціологічних досліджень Державного університету Молдови, керівник Асоціації соціологів і демографів Республіки Молдова, Республіка Молдова

БОРІНШТЕЙН Євген, д. філос. н., професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

ПЕТІНОВА Оксана, д. філос. н., професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

АТАМАНЮК Зоя, д. філос. н., професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Посилення консолідації суспільства та ролі людського капіталу на шляху вступу України та Республіки Молдова до Європейського Союзу : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Кишинев- м. Одеса, 17-18 жовтня 2024 року) / за ред. д. с. н., проф. Лісеєнко О. В. – 138 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

© Південноукраїнське відділення Соціологічної асоціації України, 2024

© Асоціація соціологів та демографів Республіки Молдова, 2024

НІКОН Наталія	ПСИХОЛОГІЧНА ВРАЗЛИВІСТЬ ЧОЛОВІКІВ У КРИЗІ СЕРЕДНЬОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ	46
АТАМАНЮК Зоя	ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ МАНУПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	48
КРИВОШЕЯ Тетяна	МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ІНІЦІАТИВ В УКРАЇНІ ТА МОЛДОВІ: ВИКЛИКИ, ОБМЕЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОКРАЩЕННЯ	51
НАУМКІНА Світлана, ЄВЦЕНКО Роман	ВПРОВАДЖЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ЛОБІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ КРОК ДО ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС	54
ЯРОВА Ліліана	СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: МІЖ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ СТАНДАРТАМИ ТА ВИКЛИКАМИ ВОЄННОГО СТАНУ	57
ПАНАСЮК Валентин, МАКІЄВСЬКА Катерина	ОСОБЛИВОСТІ ДИПЛОМАТИЧНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОГО СТАНУ	60
ПОПЛАВСЬКА Тетяна, ФЕДОРОВА Інна	ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ КОНСОЛІДУЮЧОГО СОЦІАЛЬНОГО ІДЕАЛУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ІДЕОЛОГІЇ	64
ЧОРНА Вікторія	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	67
PRONOZA Inna, KAZYUK Anatoly	THE ISSUE OF UKRAINE AND MOLDOVA IN THE GEOPOLITICAL SPACE OF THE EUROPEAN UNION	71
КОЗЛЕНКО Павло	БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКЕ БАЧЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ВИМІРУ	73
РИБКА Наталія	УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРОЦЕСІВ СТЕРЕТИПІЗАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ	75
АФАНАСЬЄВ Олександр	НАРАТИВИ І ДЕЗІНФОРМАЦІЙНІ ЗАГРОЗИ	78
ЖАРКИХ Володимир	СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА І ПРИНЦИПИ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	81

Moldova, first of all, a confrontation with economic and social challenges, Moldova accepted Ukrainian refugees, providing them with shelter from the war, and providing humanitarian aid. Moldova is one of the first countries that condemned the aggression of the Russian Federation and signed the UN resolution condemning Russian aggression against Ukraine.

Ukraine and Moldova in geopolitical coordination are moving in the same direction, both states having democratic institutions and a general idea of the Europeanization of both countries and the movement towards European civilization - leads to the solution of the main problems: the settlement and liquidation of separatist regimes in the state, the withdrawal of the Russian army from both countries, destruction of oligarchic influence - which negatively affects economic and political progress in both states.

REFERENCES:

1. Partners and allies of the post-Soviet space. URL: <https://bintel.org.ua/analytics/ukraina-i-moldova-geopolitichni-perspektivi/>
2. Vuiko A. Osnovni etapy formuvannia yevrointehratsiinoho kursu Ukrainy ta Moldovy: porivnialna kharakterystyka. Hrani. 2023. № 27(6). S. 33 - 42.

Павло КОЗЛЕНКО,

*кандидат філософських наук, Голова правління Громадської організації
«Одеський центр дослідження Голокосту»*

БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКЕ БАЧЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ВИМІРУ

Існують життєві обставини глобального і локального типів, в яких саме потреба в безпеці виходить на перше місце і стає ведучою, починає визначати мотивацію соціальної поведінки людини, перебудовуючи та змінюючи її, специфічним чином трансформуючи інші базові групи потреб, особливості і характеристики особистості. Потреба в безпеці стає активним і домінуючим мобілізатором ресурсів організму людини в надзвичайних обставинах – соціальної дезорганізації, катастрофічних явищах природи, злочинних посяганнях, стихійних лихах і т.п. І вже особливо вона починає превалювати при активній агресії, яку в сучасному світі продукує значна кількість країн і терористичних організацій. Але навіть серед них сьогодні виділяються росія, іран і "хамас".

За оцінками вчених, в нинішній дійсності є великий ризик еволюційної кризи людства як біологічного виду. Тому необхідно, щоб забезпечення безпеки стало пріоритетною метою і внутрішньою потребою людини, суспільства, цивілізації. Для чого вкрай важливо розвивати новий світогляд, систему ідеалів і цінностей, формувати якості особистості безпечного типу,

створювати нове суспільство і державу, і в підсумку світове співтовариство, безпечного типу. Homo Sapiens безпечного типу – це людина з високим рівнем самосвідомості, що ґрунтується на категоричній цінності людського життя і прагне жити в мирі та злагоді з собою і з навколишньою дійсністю, орієнтована на добро і творчу діяльність і протидіє злу й руйнуванню.

Сталий розвиток країни, її економіки, підвищення добробуту народу можуть бути досягнуті шляхом профілактики виникнення надзвичайних ситуацій, одним із шляхів якої є підвищення загальної культури кожної людини в області безпеки життєдіяльності та зниження негативного впливу «людського фактору» на безпеку життєдіяльності особистості, суспільства і держави, формування культури безпеки у населення країни. У той же час соціум повинен бути готовий і до зовнішньої агресії. Саме тому нам видається надзвичайно важливим об'єднати соціальне і культурне в єдине ціле соціокультурного для поліпшення можливостей безпеки і реакцій на порушення системи безпеки як окремо взятої особистості, соціальної групи, так і всієї держави в цілому.

Саме соціокультурне, націлене на максимальну протидію активній зовнішній агресії, є, на нашу думку, оптимальною відповіддю на виклики сучасних аморально-делінкентних спільнот та організацій, створених вандалами ХХІ століття. Звертаючись до феномену соціокультурного, ми виходимо з того, що культура безпечної життєдіяльності та загальна культура особистості діалектично взаємопов'язані, а соціальні взаємодії надають культурній особистості додаткові можливості для розуміння і відбиття агресії. Ядром особистості є можливості і здатності людини задовольняти потреби в самореалізації, самовизначенні, самоствердженні, самостійності, самооцінці, і, звичайно ж, в безпеці. Вони визначають зміст особистості безпечного типу. Це спосіб існування людини з орієнтацією і установкою на «модус буття» (творча орієнтація), "модус моралі" (категоричний імператив), "модус свободи" (природне право людини). Тільки у особистості, що володіє цими модусами, присутні в її життєдіяльності незалежність, свобода, наявність критичного розуму.

При цьому необхідно пам'ятати і про цивілізацію, яка забезпечує людині фізичний комфорт, завдяки технічним засобам надає фізичні можливості захисту. Так, якби цього не було, як показали події 7 жовтня 2023 року, Ізраїль вже перестав би існувати. Тому культура і цивілізація в світі сучасного соціуму являють собою єдиний механізм виживання людини. В результаті дії соціокультурного людина отримує більш комфортне існування і внутрішню стійкість. Культура і цивілізація взаємопов'язані і взаємопереплетені. Але саме соціум робить дане об'єднання життєстійким, готовим захищати свою безпеку.

Культура в сучасному світі продовжує залишатися символом позитивного в розвитку людства, цивілізація ж наполягає на технічному забезпеченні буття. Теза про опозицію культури і цивілізації була модною в

суспільстві постмодерну. Однак нинішнє суспільство метамодерну схильне об'єднувати культуру і цивілізацію в нерозривну єдність. Тому теза І. Канта про поділ культури і цивілізації як форми освоєння світу людиною потребує деякого коригування в ситуації, коли йде війна добра зі злом, просто таки мріють знищити всі гарантії безпеки.

За Кантом, культура – це сфера безумовної моральності, в той час як цивілізація – це зовнішній, «технічний» тип культури. Цивілізація збільшує суму матеріального комфорту, але одне тимчасово зменшує суму комфорту духовного, психологічного. Однак при цьому, І. Кант цінності культури і цивілізації розрізняє лише функціонально, тобто за цільовим призначенням. Як нам видається, цивілізація не зменшує, а збільшує комфорт душевний саме завдяки почуванню себе в безпеці.

Таким чином, безпека людини – найважливіша потреба, задоволення якої є необхідною умовою нормального існування і розвитку і реалізується в суспільстві через певні організаційні форми, стійкі структури соціальних взаємодій, спільну діяльність, культурний і цивілізаційний стан суспільства і держави, трансформуючись в систему взаємопов'язаних особистих і групових інтересів і способів їх досягнення. Тому людина так потребує відчуття свого зв'язку з оточуючим світом, іншими людьми, розуміння своєї приналежності до певних соціальних груп і громадським структурам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Kant Immanuel. Idee zu einer allgemeinen Geschichte in weltbürgerlicher Absicht. Berlin: LIWI Literatur- und Wissenschaftsverlag, 2019. 24 p.

Наталія РИБКА,

*кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії,
історії та політології, Національний університет «Одеська політехніка»*

УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРОЦЕСІВ СТЕРЕТИПІЗАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ

Російсько-українська війна з 2014 р. відбувається не тільки на полі бою, на фронті, але й вона реально існує як внутрішній стан громадян України, а також громадян інших країн, що знаходяться у безпосередньої близькості до України – Молдова, Білорусь, Польща, країни Балтії, країни Європи та Америки, громадяни тих країн де є велика українська діаспора, а ті, хто розуміє війну як загрозу демократичним цінностям для всього світу.

З причини відсутності можливості принципового протиставлення релігійного, етнічного, культурного або якогось іншого (на початку агресії) та внаслідок панування на території України радянських ідеологічних